

Mary Roach

Rozdáme si to?

**Keď sa pária
sex a veda**

N

Mary Roach

Rozdáme si to?

Keď sa pária sex a veda

Mary Roach

Rozdáme si to?

Keď sa pária
sex a veda

Obsah

Predslov	11
1 / Klobása, dikobraz a ochotná pani G. Vrcholné momenty priekopníkov sexuálneho výskumu	21
2 / Rande s penisovou kamerou Môže nájsť žena šťastie so strojom?	45
3 / Princezná a jej hrášok O žene, ktorá si premiestnila klitoris, a iné úvahy o orgazme počas sexu	61
4 / Kroniky existencie nasávania Zlepšuje orgazmus plodnosť a čo si o tejto téme myslia ošípané?	83
5 / Čo sa to tam vnútri deje? Úchvatný svet koitálneho snímania	105
6 / Vychytávka z Taiwanu a ozubený krúžok na penis Kreatívne prístupy k impotencii	123
7 / Obchodníci so semenníkmi Prečo sa uspokojíť len s dvoma?	147
8 / Útrapy jedného penisu Transplantáty, implantáty a iné penisy poslednej inštalácie	165

9 / Ženská erekcia	179
Je klitoris v skutočnosti malý penis?	
10 / Vibrátor ako zdravotná pomôcka	189
Masturbáciou k trvalému zdraviu	
11 / Nepoškrvrnený orgazmus	209
Kto vôbec potrebuje genitálie?	
12 / Víťazstvo rozumu nad vagínou	225
Ženy sú komplikované	
13 / Čo by na to povedal Alah?	241
Nezvyčajná a odvážna kariéra Ahmeda Šafika	
14 / Opičíme sa po opiciach?	255
Tajomná moc hormónov	
15 / „Subjekty skúmané v pároch“	271
Laboratórium skvelého sexu	
Podakovanie	279
Bibliografia	281

Túto knihu venujem Woodymu.

Mary Roach

Bonk: The Curious Coupling of Science and Sex

Copyright © 2008 by Mary Roach

All rights reserved.

Translation © Daniela Tomašáková

Jacket design © Soňa Ševčíková

Design & Layout © Soňa Ševčíková

Slovak edition © 2022 by N Press, s. r. o.

ISBN 978-80-8230-121-5

Predslov

V miestnosti sedí muž a masíruje si kolená. Je rok 1983, nachádzame sa v univerzitnom mestečku Kalifornskej univerzity v Los Angeles. Muž, ktorý je účastníkom štúdie, dostal inštrukcie, aby to robil štyri minúty, potom prestal a znova začal pohybovať kolennými kĺbmi ešte minútu. Potom si bude môcť opäť obliecť nohavice, vyzdvihnúť svoj honorár a pobrať sa domov so zábavnou historkou k večeri. Táto štúdia sa zaoberá sexuálnou reakciou u človeka. Na tejto planéte zvyčajne manipulácia s kolennými kĺbmi nevyvoláva žiadnu sexuálnu reakciu, a preto to daný muž robí: je to kontrolná činnosť. (Pár minút predtým skúmaný subjekt dostal pokyn, aby manipuloval s tou obvyklou časťou tela, kým výskumníci odmerali, čo potrebovali.)

K tomuto výskumu som sa dostala, keď som sa pred pár rokmi snažila zabiť čas v lekárskej knižnici. Než som na takýto výskum narazila, nikdy by mi ani len nenapadlo, že sex sa skúma v laboratóriách, rovnako ako spánok, trávenie, exfoliácia či akákoľvek iná časť ľudskej fyziológie. Domnievam sa, že som to nejakým spôsobom tušila, len som sa nad tým nikdy hlbšie nezamyslela. Nikdy som sa nezamyslela, aké to asi je, akým prekážkam a ťažkostiam čelia výskumníci – od zdvihnutých obočí cez podozrievavé manželky až po klebetných kolegov. Predstavte si, že počas experimentu s masírovaním kolien do miestnosti bez zaklopania

vpadne vrátnik alebo prvák na výške, či samotný rektor Kalifornskej univerzity. Požadovať, aby sa dobrovoľník pohrával s kolenými jablčkami, nie je nemorálne ani neslušné, ťažko sa to však vysvetľuje a ešte ťažšie financuje. Zamýšľam sa, kto asi sponzoruje takéto výskumy. Kto sa na ne prihlási ako dobrovoľník?

Preto nie je prekvapivé, že výskum sexuálnej fyziológie – až na pár výrazných výnimiek – nabral na obrátkach až v 70. rokoch minulého storočia. William Masters a Virginia Johnson o svojom odbore v 50. rokoch minulého storočia povedali: „(...) veda a vedci sa i naďalej riadia strachom, strachom z reakcie verejnosti, (...) strachom z náboženskej neznášanlivosti, strachom z politického útlaku a predovšetkým strachom z bigotnosti a predsudkov, vo vedeckej obci aj mimo nej.“ (A potom si povedali „do šľaka s tým“ a skonštruovali svoju penisovú kameru.) Britský sexuálny fyziológ na dôchodku Roy Levin mi raz povedal, že v registri jeho vydania *Essential Medical Physiology* (Základná lekárska fyziológia), obľúbenej učebnici 60. rokov, sa nenachádzajú žiadne heslá typu *penis, vagína, koitus, erekcia* či *ejakulácia*. V rámci kurzov fyziológie boli zámerne vyňaté pojmy ako *orgazmus* a *sexuálne vzrušenie*, akoby bol sex zahanbujúcim tajomstvom a nie bežnou biologickou potrebou.

Jedným z prvých Levinových projektov bol výskum, ktorý mal za úlohu opísať chemické vlastnosti vaginálnych sekrétov, jedinej telesnej tekutiny, o ktorej sa prakticky nič nevedelo. Vlhké ženské prostredie je prvá vec, na ktorú spermie narazia pri svojej výprave, preto ho bolo dôležité skúmať už len z hľadiska samotnej plodnosti. Levinovi sa to zdalo samozrejmé, niektorým jeho kolegom z odboru fyziológie však nie. Spomína si, ako ich pár započul klebetiť o ňom pri pisoároch počas konferencie, kde prezentoval svoj výskum. Nevysloveným predpokladom bolo, že výpočet koncentrácií iónov vo vaginálnych sekréciách v Levinovi nejakým spôsobom vyvoláva nemiestne pocity vzrušenia. Že ľudia, ktorí študujú sex, musia byť jednoducho úchylní.

Alebo v najlepšom prípade len prechováajú nepatričný záujem o danú oblasť. Čo spôsobuje, že niektorí ľudia si od vý-

skumníkov v oblasti sexu zachovávajú odstup a iní sa zas až prehnanne zaujímajú. „Ľudia si vždy vyvodzujú všetky tieto závery o mne a o príčinách, prečo to skúmam,“ hovorí výskumníčka Cindy Meston z Texaskej univerzity v Austine. Skutočnosť, že Meston je atraktívna blondína, celý problém ešte zhoršuje. Ak sa náhodou ocitnete v lietadle vedľa Cindy Mestonovej a spýtate sa jej, čo robí, buď vám nepovie pravdu, alebo odvetí niečo ako: „Robím psychologicko-fyziologický výskum.“ Toto väčšinu zvedavcov odradí. „Ak sa však pýtajú ďalej, poviem niečo v tomto zmysle: ‚Nuž, využívame viacero vizuálnych a sluchových stimulov, aby sme skúmali reakciu autonómnej nervovej sústavy v rôznych kontextoch. Vtedy zvyčajne zmenia tému.‘“

Dokonca aj keď výskumník podrobne vysvetlí zámer a prínosy projektu, ktorý sa týka sexu, tak či tak sa vždy nájde niekto, kto si myslí, že je úchylák. Minulý rok som si mailovala so známou, ktorá skúma čierny trh s orgánmi po nebožtíkoch. Podarilo sa jej dostať k cenníku, ktorý vystavila istá spoločnosť poskytujúca orgány a tkanivá na výskumné účely. Na zozname bola „vagína s klitorisom“. Táto moja známa neverila, že by mohol existovať legitímny výskumný zámer, na ktorý sú potrebné genitálie mŕtvej osoby. Dospela k záveru, že výskumník si tento orgán zaobstaral, aby s ním sexoval. Odvetila som jej, že fyziológovia a ľudia, ktorí skúmajú sexuálnu dysfunkciu, sa ešte stále majú čo učiť o mechanizme ženského sexuálneho vzrušenia a orgazmu a že ja si bez najmenších problémov viem predstaviť, že niekto naozaj potrebuje takúto vec. Navyše, odvetila som jej, ak by chalan naozaj chcel danú vec pretiahnuť, skutočne si myslíte, že by sa staral o to, či má alebo nemá klitoris?

Prvé výskumy v oblasti sexuálnej fyziológie na to išli okľukou prostredníctvom výskumov plodnosti, pôrodnictva a gynekológie a pohlavných chorôb. Napriek tomu výskum v týchto oblastiach stále vyvolával opovrhnutie a podozrievanie. Gynekológa Jamesa Platta Whitea vylúčili z Americkej lekárskej komory v roku 1851 po tom, ako pozval medikov, aby sa zúčastnili na pozorovaní rodiacej ženy a pôrodu (rodička s tým súhlasila). Jeho kolegov po-

búrila nevhodnosť situácie, keď by sa mal muž priamo pozerat' na ženské genitálie.¹ V roku 1875 gynekológa Ema Nogratha vypísali počas jeho prednášky na tému pohlavných chorôb na pôde novozaloženej Americkej gynekologickej spoločnosti. Sexuológ a historik Vern Bullough sa v 70. rokoch ocitol na zozname FBI, na ktorom sa nachádzali nebezpeční americkí občania, za svoje „podvrtné aktivity“ (napríklad za uverejňovanie vedeckých článkov o prostitúcii a prácu pre Americkú úniu občianskych slobôd s cieľom dekriminalizovať okrem iného orálny sex a nosenie šiat u mužov).

Až v poslednom polstoročí sa laboratórna veda začala snažiť o lepší a uspokojivejší sex. Sexuálna dysfunkcia sa musela začat' riešiť liekmi a farmaceutické spoločnosti museli prejavit' záujem. Ešte je však pred nami dlhá cesta. Súčasná konzervatívna politická klíma stlačila rozpočet nadol. Meston má v pláne hľadať sponzorov prostredníctvom výskumu plodnosti. V prípade tohto odboru sa peniaze získavajú ľahko, ale nie je to jej šálka kávy. Robí to jednoducho pre záchranu svojho laboratória. Niekoľko výskumníkov mi potvrdilo, že sa snažia, aby názvy ich grantových projektov vyznievali vágne, pričom používajú termíny ako *fyzilogický* namiesto *sexuálny*.

Táto kniha je poctou mužom a ženám, ktorí prekonali strach. Ktorí dodnes bojujú s nevedomosťou, úzkoprsosťou, falošnou počestnosťou a prudérnosťou. Ich život nie je ľahký. Koktailové párty u nich doma však stoja za to.

Ľudia, ktorí píšu náučné knihy o sexe, musia znášať miernejšie, no i tak nepríjemne spýtavé pohľady. Vo svojej prvej knihe som sa zaoberala ľudskými mŕtvolami a, ako sa dalo očakávať, ľudia usúdili, že som posadnutá smrťou. Iba Boh vie, čo sa o mne klebetí teraz, keď som už napísala knihy o oboch témach, o sexe a o smrti.

¹ Je to neuveriteľné, ale lekári viktoriánskeho obdobia praktizovali gynekológiu a urológiu v prípade pacientok bez priameho pohľadu. Dokonca aj zavádzanie katétra sa zvyklo realizovať naslepo. Doktor mal ruky prikryté plachtou a hlavu zdvorilo odvrátil stranou. Našťastie, začínajúcim lekárom bolo umožnené pozrieť sa a nacvičiť si tento úkon na pohlavných orgánoch mŕtvej osoby, a tak sa naučili praktizovať Braillovu verziu svojho remesla.

Som posadnutá výskumom, nie však pre jeho podstatu, ale ako takým: kniha za knihou bez ohľadu na tému. Akýkoľvek kvalitný výskum, či už na vedecké účely, alebo do knihy, je formou posadnutosti. A posadnutosť môže vyznievať čudne, dokonca priam zahanbujúco. Nemám najmenších pochyb, že v oddelení medziknižničných výpožičiek Verejnej knižnice v San Franciscu sa zo mňa stal pravidelný dôvod zábavy. Za posledné dva roky som si tam požičala vedecké články ako *Význam vzdychania a hyperventilácie počas súložie* a *Análna sonda na zaznamenávanie vaskulárnych a svalových sťahov počas sexuálneho vzrušenia*. Minulé leto som v lekárskej knižnici práve kopírovala vedecký článok s názvom *Vacuum Cleaner Use in Autoerotic Death* (Použitie vysávača v prípadoch úmrtia počas onánie)², keď sa mi odrazu zasekol papier v kopírke. Nenabrala som odvahu požiadať o pomoc personál, radšej som sa nenápadne presunula k vedľajšej kopírke a začala odznova.

Tento problém sa netýka len zamestnancov knižníc, sú to aj kamaráti a rodina, bežní známi. Napríklad Frank, správca budovy, kde si prenajímam malú kanceláriu. Frank je milý a sympatický muž, ktorého postava a čistá duša mi pripomínajú medveďa Balú z Knihy džunglí. Jedno popoludnie sa zastavil na kus reči a porozprával mi o vandalovi, ktorý poškodil automat na kolu, aj o divných pachoch, ktoré sa šíria z kozmetického salóna na konci chodby. V jednom momente som si počas rozhovoru prekrižila nohy a zhodila som tak veľkú knihu s tvrdou väzbou, ktorá bola opretá o bok môjho stola. Kniha dopadla titulnou stranou smerom nahor. *Atlas of Human Sex Anatomy* (Atlas sexuálnej anatómie človeka), vyšiel na mňa názov titulu veľkým paličkovým písmom. Frank sa pozrel smerom na zem, ja takisto, a akoby sa nič nestalo, vrátili sme sa k rozhovoru o automate na kolu. Niečo sa však zmenilo. Niečo bolo zrazu inak.

Rada však o sebe premýšľam ako o človeku, ktorému ešte úplne nepreskočilo. Rada sa domnievam, že mám pred sebou ešte

² Očividne im neprekáža, že po sebe neupracujú. Pozri s. 208.

dlhú cestu, kým dospejem k bodu, v ktorom ma skúmaná téma pohlíť, ako sa to stalo v prípade Williama Mastersa. Masters už zomrel, ale mala som možnosť stretnúť sa so sociálnym pracovníkom v St. Louis, ktorý kedysi pracoval v tej istej budove ako on. Tento muž mi porozprával o obzvlášť znepokojujúcom prípade, na ktorom pracoval. Otec z tohto prípadu mu v to ráno povedal, že ho až tak netrápi, ak jeho manželka získa deti do svojej starostlivosti, pretože v tom prípade im všetkým podreže krky. O prípade sa malo rozhodnúť na súde nasledujúci pondelok. Sociálny pracovník mal v pláne upozorniť na to políciu, ale obával sa, že sa dopustí porušenia zachovania dôvernosti informácií. V rozrušení sa rozhodol poradiť s jediným ďalším odborníkom, ktorého v to ráno v budove našiel. (Bol práve Deň vďakvyzdania.) Bol ním Dr. Masters.

Masters sociálnemu pracovníkovi pokynul, aby sa posadil na opačnú stranu jeho obrovského palisandrového pracovného stola a predstrel mu svoju dilemu. Masters pozorne počúval, hľadiac na muža spod neposlušných hustých šedivých obrv. Keď sociálny pracovník dohovoric, na chvíľu sa rozhostilo ticho. Potom Masters povedal: „Spýtali ste sa toho muža, či nemá ťažkosti s dosahovaním alebo udržaním erekcie?“

Pred rokmi som písala pre ženský časopis, ktorý toleroval svojvoľné používanie prvej osoby u prispievateľov, ako som ja. Raz uverejnili článok z pohľadu prvej osoby. Autorkou bola mladá žena trpiaca vaginizmom. S touto ženou, nazvime ju Ginny, som sa poznala. Článok bol napísaný vkusne a odborné. Napriek tomu som sa pri jeho čítaní neubránila nepríjemným pocitom. Nemala som záujem dozvedieť sa o Ginny, jej priateľovi a ich trampotách so zablokovanou vagínou.³ Navyše sme sa o niekoľko týždňov mali vidieť na každoročnej párty časopisu a teraz už nedokážem myslieť na nič iné ako *zablokovaná vagína, zablokovaná vagína, zablokovaná vagína*, keď si budeme máčať zelerové stonky do dipu a baviť sa o práci.

³ Mimo chodcom, botox sa najnovšie využíva aj v tejto oblasti. Pretože to, čo dokáže paralyzovať vaše mimické svaly, rovnako účinne vyradí z činnosti aj zvieracie vašej vagíny.

Sex je jednou z tých zriedkavých tém, pri ktorých je túžba, aby si ostatní ľudia nechali detaily o svojich zážitkoch pre seba, silnejšia ako túžba ušetriť od týchto detailov vlastnú matku. Radšej by som svojej vlastnej mame prezradila podrobnosti a pikošky o udalostiach počas leta, keď som každú noc strávila v inej posteli niektorého z hostelov v Južnej Amerike, než aby som si v jej sedemdesiatich deviatich rokoch musela od nej vypočuť: „Tvoj otec mal občas problém udržať si erekciu.“ (A tak mi treba: zvykla som vyzvedať, prečo je medzi mnou a bratom až šesťročný rozdiel.) Tú chvíľu si dokážem presne vybaviť. Cítila som sa ako Alvy vo filme *Annie Hall*, keď na chodníku v uliciach Manhattanu debatuje s istou dvojicou v rokoch o tom, ako sa im podarilo udržať v manželstve iskrú, a starý pán mu odvetí: „Používame veľké vibračné vajíčko.“

Na tieto neprijemné pocity hanby narážam už celý rok. Ako spisovateľka mám vo zvyku a aj som radšej, ak môžem ísť priamo na miesto činu a zdokumentovať udalosti tak, ako sa stali. Ak sa však tieto udalosti dejú dobrovoľníkom v laboratóriu, niekedy je to nemožné. Niekedy sa na to necítia samotní účastníci výskumu alebo výskumníci, či komisia pre výskum s účasťou ľudských subjektov na univerzite a niekedy všetky tri zúčastnené strany naraz. Vstupenka do sveta laboratórneho sexu sa niekedy dá získať jedine tak, že sa sami stanete tými rozpačitými: teda prihlásite sa ako dobrovoľníci. Pasáže, ktoré sa týkajú môjho dobrovoľníčenia, tvoria len zlomok tejto knihy, ale napísať ich bola skutočná výzva. O to viac, že som do toho zatiahla ešte aj vlastného manžela. Vyriešila som to tak, že som použila skúšku ohňom v podobe svojich nevlastných dcér. Predstavila som si, že si tieto pasáže prečítajú Lily a Phoebe, a pokúsila som sa napísať ich takým spôsobom, aby sa preto neprepadli od hanby. I keď som skúškou neprešla, verím, že aspoň vy ostatní nebudete mať dôvod na pocit trápnosti.

Sľubujem, žiadne vibračné vajíčka.

**Semeno držiteľa
rekordu pristálo tesne
na hranici dva a pol
metra.**

